

Pruastg dado – ina fracziun da Lumbrein

Giosch Gartmann preschenta l'istorgia da la fracziun da Pruastg e da la famiglia Gartmann.

6

Il miracul musical da Vargistagn

Andreas Heggendorn ha realisà en l'Hotel Capricorn a Vargistagn in indrez musical extraordinari.

11

südostschweiz

LA QUOTIDIANA

Redacziun: Via Sommerau 32, 7007 Cuira, tel. 081 255 57 10, redacziun@laquotidiana.ch

Al cortegi s'haja pudü müravgliar ils chars ornats cun prodots da la natüra. FOTO B. STECHER

Gronda festa in Val Müstair

■ (anr/bcs) L'ultima fin d'evna han gnü lö la festa e marchà da la racolta tradiziunala a Valchava in Val Müstair. La festa es gnüda organisada per la traideschavla jada ed ha attrat var 5000 visitaduras e visitaduors. La culmaina da la festa es stat eir quist on il cortegi cun divers chars ornats cun prodots agriculs, cun scossas da bescha, chavras e da muvel gross. Per la part musicala d'eiran preschain-

tas duos societats da musica, ils corns da chatscha, las tübas e la gruppa cullas plumpas chi s'ha preschantada cun üna pitschna demonstraziun. Da la partida eir la gruppa da costüms e la gruppa dals uffants chi ha pisserà per bler colorit. A dretta ed a schneistra da la via d'eiran schurmas da gleiud chi ha giodü la parada.

➤ PAGINA 9

Grischun in paradis per gourmets

Il «Gault Millau» 2019 è cumparì

DA GION NUTEGN STGIER / ANR

■ Andreas Caminada dal restaurant da luxus Schauenstein a Farschno è anc adina il megliaer cuschinier da noss chantun. Per sia cuschina excellenta ha el danovamain retschet 19 puncts. Da ses restaurant deriva er la sommelière da l'onn, Anna Junge. Il Grischun è e resta in paradis per nas fins. Quai conferma l'ediziun 2019 dal «Gault Millau». En quella bibla per mangiabains figureschan 81 restaurants grischuns. En cumparaziun cun l'onn precedent en quai sis restaurants dapli che anc en l'ediziun 2018 dal «Gault Millau». Dals 81 restaurants grischuns en 12 da nov en la nova ediziun dal cudesch per gourmets. Numer in en noss chantun, cun 19 puncts da 20 puncts pussaivels, è anc adina Andreas Caminada, il cuschinier sur-silvan che cuschina dapi diesch onns sin in nivel fig aut en il restaurant Schauenstein en Tumleasta. En il fratemp è el cult ed uschè popular sco in star da rock e pop. 18 puncts han be pli dus restaurants empè da quatter restaurants sco anc avant in onn. Quai en il Homann's a Samignun

Vinavant il top-restaurant en il Grischun: Il Schauenstein a Farschno.

FOTO G. N. STGIER

ed il Talvo a Champfer. Per in bun han il Da Vittorio, San Murezzan ed il Silver, Val cun la midada dal cuschinier. Set restaurants grischuns han ils experts valità cun 17 puncts. Da nov tranter quels sa

chatta l'igniv, San Murezzan, in manaschi dad Andreas Caminada cun il cuschinier Marcel Skibba. Gist 12 restaurants han retschet per lur cuschina da qualitat 16 puncts. Quatter da quels avevan

avant in onn anc 15 puncts. Quai en il La Riva, Lai, il Nova, Flem, il Chastè, Tarasp ed il Weiss Kreuz, Malans.

➤ PAGINA 2

Daniel Severin da «Comthurey Alpinum» ha demonstrau con cumplieuc ch'ei fuva da sevestgir sco cavalier el temps medieval. FOTO S. ROTHMUND

Viseta el temps medieval

■ (anr/st) Ina fiera cun products dalla regiun, il temps medieval ed il Meister da Vuorz ein stai la fin d'jamna vargada el center dils «Waltensburger Meistertage». Ils organisaturs han purschiu in program variont ed interessant als visitaders. Quels han per exempel saviu far visetas guidadas el museum, en baselgia ni era tedlar in referat digl anteriur tgirader da

monuments dil cantun Grischun Hans Rutishauser. Ils dis dil Meister da Vuorz ein sesplegai ton el vitg sco el casti da Munt s. Gieri. Leu han commembers da «Comthurey Alpinum» mussau co la veta el temps medieval veseva ora. L'Agentura da novitads rumantscha ha visitau ils cavaliers e la fumeglia.

➤ PAGINA 4

SAN MUREZZAN

Elecziuns da la suprastanza

(rtr) Dad ogt candidats sa retira in candidat pervi da l'elecziun dal president communal – il rest candidescha per ils quatter posts en l'executiva da San Murezzan Maurizio Pirola retira sia candidatura. El aveva communitgà gia la fin d'avust ch'el desistia d'ina candidatura per in'ulteriura perioda d'uffizi sche Christian Jenny avess da daventar president communal. Anita Urfer percenter ha communitgà il cuntrari. Ella vuleva terminar cun la politica per motivs famigliars. Christian Jenny haja contactà ella e giavischà ch'ella candideschia anc ina giada per forza sa participar al nov team. Anita Urfer ha experientscha en la politica, e quest'experientscha vules il nov president sche pussaivel nizzegiar. Dals ulteriurs trais candidats che RTR ha contactà na dependa la candidatura betg dal president.

Els vulan s'engaschar per il vitg San Murezzan, e quai independent sche Christian Jenny u Sigi Asprien è a la testa. Dumengia, ils 14 d'october han lieu las elecziuns per ils quatter posts sco suprastants communal da San Murezzan.

Spert e beinorganisau

Ils pumpiers e samaritans da Breil han trenau il seracass

■ (anr/ac) Ils pumpiers dalla vischnaunca da Breil han exercitau il seracass da cumionza cun ils samaritans egl albiert dil militar a Tschuppina il vendergis vargau. Igl alarm succeda ozilgi a moda quieta, negins tuns da sirena, mobein cun ina annunzia via telefonin. E quella annunzia ha il corp da pumpiers dalla vischnaunca da Breil inclus ina

part dils samaritans reschiert il vendergis vargau. Igl exercezi ha supponiu in incendi en il stabiliment dall'armada a Tschuppina cun nov personas blessadas. Ina incarica per las gruppas equipadas cun respirament da flad da tscherchar e spindrar ils blesai per surdar els alla tgira dils samaritans. Ina buna organizaziun e stedia comunicaziun durant l'ac-

ziun da spindrament valetschescha il cumandant Marcel Hürliemann per indispensabel per puder terminar il salvament cun success. El attribuescha a siu corp dad esser bein preparaus sin il seracass. Per il militar staziunau a Breil ei igl exercezi da spindrament da gronda impurtonza.

➤ PAGINA 3

Las gruppas da salvament dils pumpiers da Breil han giu da spindrar ils re-cruts blesai. foto a. cadonau

20041

Servetsch d'abunents e da distribuziun: tel. 0844 226 226 mail: abo@somedia.ch

La famiglia da Daniel Severin lai medemamein plascher da viver enzacons dis sco el temps medieval.

Daniel Severin ei seschluitaus ella rolla dil cavalier.

Susan Sümer ha mussau co ei coluravan teilas el priel sur il fiug.

Las cuschinieras han fatg furtem bov cun castognas ed ils visitaders han schau gustar la spisa d'antruras.

FOTOS S. ROTHMUND

Viseta a Munt s. Gieri entuorn 1180

L'uniun «Comthurey Alpinum» ha dau investa el viver e luvrar dil temps medieval

DA SUSI ROTHMUND / ANR

■ La fin d'jamna vargada ha l'uniun «Comthurey Alpinum» fladau en veta «nova» alla ruina dil casti da Munt s. Gieri a Vuorz. Tgi ch'ha visitau quels dis il casti ha survegniu investa dalla veta el temps medieval entuorn 1180. Giu liug ha quella demonstraziun dil temps medieval el rom dils «dis dil Meister da Vuorz» ch'han entschiet il venderdis ed ein i a fin la dumengia. Ina fiera cun products dalla region, il temps medieval ed il Meister da Vuorz ein stai el center dils «Waltensburger Meistertage». Ils organisaturs han purschiu in program variont ed interessant als visitaders. Quels han denter auter saviu far visetas guidadas el museum, en baselgia ni era tedlar in referat digl anteriur tgrader da monuments dil cantun Grischun, *Hans Rutishauser*. Ils «dis dil Meister da Vuorz» ein sesplegai ton el vitg sco el casti da Munt s. Gieri.

Viadi en in temps fascinont

Patertgond naven il beinvegni all'entrada ed ils ulteriurs visitaders eis ei stau empau sco da far in viadi anavos el temps medieval entuorn 1180 suenter Cristus per far ina viseta ad enconuschents, dumandar quels per recepts da cuschinar, schar inspirar da cuser vestgadira, emprendre da furar cun guila enstagl da far cun crutsch ni era da scriver cun pleva e tenta. Ils commembers dall'uniun han fatg gronda breigja da declarar tgei ch'ei fagevan. *Daniel Severin* era seschluitaus ella rolla dil marcadont e scarvon. En sia veta privata eis el designer e perquei fascinaus dil svilup dalla scartira dil temps medieval ch'el dominescha cun bravura. Cu el mava cun sia pleva sulla purgameina malegiond ils bustabs sgarav'ei e sco el ha declarau seigi quei in bien segn e munti che la pleva seigi propi gita avunda. Severin ei ella suprastanza da «Comthurey Alpinum», in'uniun ch'exista dapi biebin diesch onns e dumbra circa 20 commembers. Tier occurrenzas – el context museal – sco quella a Munt s. Gieri vegn l'uniun denton adina era sustenida dad externs d'altres gruppas. Vegnius tier l'uniun ei Severin a caschun d'ina fiera dil temps medieval. Quellas ein ualti derasadas: «Las fieras han denton il bia in character da festival e buca ton historico», ha Severin declarau. Igl in-

«Comthurey Alpinum 1180» ei in'uniun che scuviera ed intermediescha en context museal ni a fieras la veta durant il temps medieval.

tent dall'uniun seigi da seprofundar ella hstoria dil temps medieval entuorn 1180: «Nossa finamira ei da render palpabla quella veta, nos visitaders duein saver sentir co ei fuva da lezzas uras.» A Vuorz han ils visitaders per exempel saviu far notizias sin ina tabla da tschera, degustar ina sosa verda ni schigiar il furtem da bov cun castognas. Sco *Tanja Meier*, ina dallas cuschinieras, ha declarau s'udevun furtem ni era la carn tscharva cun sosa da tschaguolas e buglia da castognas ch'ei han cuschinada da tscheina tier la cuschina dils reh. La cuschina burgheisa dil temps medieval seigi meins enconuschenta dama che negin scrivevi si quels recepts. Da historichers sappi ella denton ch'il pievel magliavi bia spisas da baguos, buglias da garnaglia ni era poulet. Meier ei fascinada dil temps medieval ed era dalla moda da quei temps. Ei fuvi ina moda colurada ord teilas finas da launa. Sias rassas ed ils vestgius suten ha la dunna cusiu sezza tut a maun.

Il cavalier e la moda

Cu biars affons eran a Munt s. Gieri ei il marcadont Severin seschluitaus ella rolla dil cavalier. El ei sescumiaus ed ha mussau ch'ei fuva strusch pusseivel da seschluitar ella mundura da fier che peisa tut en tut in bionton dapli che diesch kilos. «Sch'ins porta ella in'uriala eis ei gnanc aschi malcumadeivel», ha igl um culla cavellera liunga manegiau. La capelina ha el schau metter si in buob ed il pu-

blicum ha smarvigliu buca mal vesind il schurmeg dil nas ch'ha smaccau quel bravamein plat. Ils commembers da «Comthurey Alpinum» s'occupan intensivamein culla historia per intermediar aschi autentic sco pusseivel la veta entuorn 1180. Els fan retschercas davart differents temas e consulteschon era specialistes. Margari fan ei era experiments, emprovan co enzatgei funcziunava e studegian co ins savess far meglier. Aschia havevien ei tochen avon in onn vischala d'arschella ni lenn. Excavaziuns el Grischun hagian denton purtau alla glisch che la gronda part dalla vischala da quei temps eri fatga ord crap scalegl e perquei hagian ei schau far tala. Tut duei numnadamein esser aschi autentic sco pusseivel. Naturalmeins fussi il scarvon da lezzas uras staus situaus en claustra a Mustér e buca a Munt s. Gieri ed era las tendas sil plaz fussen silpli stadas leu durant ina fiasta ni in concil. Tenor Severin era il temps entuorn 1180 in temps fetg special ed activ cun massa midadas. Per exempel da romanico en gotico ed era biars marcaus seigien vegni fundai da quels onns. «Igl ei stau il temps dall'equestraria classica, dalla moda e dils acturs sco era dallas cruschadas. Il brat denter Orient ed Occident ha giu liug», ha Severin declarau. A Munt s. Gieri han ils hospes era saviu observar co las teilas vegnevan coluradas en in priel sur il fiug ni co ei vegneva bugliu cazzolas da seiv ni battiu muncidas d'argien.

Il cavalier e siu fegl han giu da defender il casti da Munt s. Gieri.

Il scarvon Daniel Severin e siu giuven scolar.

reclama

Jetzt
20%*
auf Schlafzimmer,
Bettinhalte, Duvets
& Bettwäsche

Psssssssssssssssst

sssssssssst

Neu-
eröffnung

Stöbern Sie durch die
1'000 m² unserer neu gestalteten
**Schlafzimmer-
abteilung**

Kommen Sie als Kunde,
gehen Sie als Freund.

Delta Möbel AG, Rütistrasse 5, 9469 Haag
A13 Ausfahrt Haag, Tel. +41 (0)81 772 22 11
info@delta-moebel.ch

delta-moebel.ch

* Aktion gültig ab 24. September bis 20. Oktober 2018 auf den Katalogpreis. Ausgenommen sind wenige Marken wie z. B. Riposa, Team 7, Bico, Tempur, Mustang, J.O.P.I., Svaner, Hübler Nestlé Schöner Wohnen sowie Top- und Nettoangebote. Nicht mit anderen Aktionen kumulierbar. Abholpreis.

Christa Rigozzi
Delta Best Friend

delta
MÖBEL KÜCHEN HAUSHALT